

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

כת.

עין משפט נר מצוה

א א מ"י פ"ו מהל' יבוס
הלכה א סג עשין נא
נב קטע פ"ה
קטע פ"ה
יב ב מ"י שם טו"ש ע"ש
ספ"ג:
ג א מ"י ש"ה ה
טו"ש ע"ש ספ"ג א:

מוסף רש"י

כיון שעמדה עליו
שעה אחת באיסור.
פסקת בית שמאי (לקמן)
המגדל את האשה
והחזירה מותרת ליבוס
רבי אלעזר אוקר, הואיל
ועמדה עליו שעה אחת
באיסור גרומת את (לקמן)
(מא). דאמר אפשר
לצמצום. צנבורות (לר).
רמל שלם כהנה ויהיה
שני יבוסים וילאו את
האשה כהנה, ר' יוסי
אומר שניהם לכהן וכתמים
אומרים אחד לו ואחד
לכהן דלי אפשר לנמסר
ולא שניהם כהנה, אלף
אחד יואל רשון ופוסק
אלהם והשני חולקין,
ומשום דלא ידע הי
מייבוס, הוה מרוויבו
ספק צבורות אחד לכהן
והשני ידע עד שיפסקא
והכלל נמוסו לנעל הבית
(רע"ל י"ב וכע"ז שבושבות
היתה אחת מתוך
אסורה על האחד
איסור ערה. כגון תמוסו
ואם תמוסו, אסור בה
ומותר באחותיה. ללא
אחיות וקוקה היא, דערה
ללא קמיה לנעל ליעומו
(רע"ל כ"ב). אחרת, על
ערוה שבהיא יבמתה.
כגון שנעלו שתי אחיות
משום אחין, האמת אסורה
לנעל ערוה, כגון שהיא
למא או תמוסו, או
חולצת או מתייבמת.
אחיות הערוה, ללא פגע
באחיות וקוקמו משום
דערוה ללא וקוקמו היא
(רע"ל כ"ב וכע"ז לעיל כו).

תוס' הר מקמאי (המשך)

מייבוס הך דאניו חתן
מייבוס, ורב פפא לא שני
ליה הכי דמשמע ליה
מוקדתי אסור בשתייהן (ג)
אסור שנה ומשום הכי
אוקדתי כגון שנפל הך
דאניו חתן ברוש, מיהו
מ"מ אפלו נפל חמות
ברישא אסור בשתייהן
או משום גורה דלמא
נפל הך דאניו חתן
ברישא או משום דגורין
דלמא קרית ומייבוס הך
חתן ברישא. וזו אורח
סברת הרב שכתב משנתנו
כפשוטו דראתו (ד) עלה
לרב פפא דאמר ג' כגון
דנפל דאניו חתן ברישא.
דתינח לר"י אלא לרב
מתני' הויכ' מרצא. איכא
מ"מ דלא קשיא מתני'
לרב אלא וישא דקתיא ולא
מתייבמת ולא סיפא דקתיא
השני אסור בשתייהן דרב
לא קאמר אלא במתה.
אבל לר"י דאמר אסור
בשתייהן לא שני ליה בן
מתה ללא מתה. ואפ"ה
מותר ברישא שנה מפני
שהותרה בשעת נפילה
ומשום הכי אקשין ליה
מתני'. וירידתי מסהבא
דלא קשיא מתני' דרב
למעמיה דאמר אין זיקה
כדקאמרן לעיל ורב לית
הכי אין זיקה דרבנן הוא
דארויתיה מוקדתיא כל

דבאלו יבמות ליכא שום חששא והא לא חיישין שאם נמיר כאן לייבוס
הראשונה כשכבר חלץ לשניה אחי בעלמא למיעבד איפכא שאינה
חששא גדולה כ"כ שלא יטעו להמיר השניה שלא הותרה מתחלה
בשניל שנתיר הראשונה שהותרה אבל צאו לימלך צפנינו מתחלה יש

לגזור כיון שהיו ה' הלכות עמלן יכול
לנא לירי קלקול ומשני ולא מתייבמות
קתני דליכא דין יבוס כלל אפי' קדם
וחלץ כבר לשניה ופריך ולימא ליה
שמה ימות וכו' ועמיד המשנה כמ"ד
אין זיקה דלדידה ודאי אפילו קדם
וחלץ לשניה דליכא למיחש טפי צאלו
יבמות מ"מ אסור לייבוס ראשונה
שאם נמיר כאן לייבוס אחר חלילה
יצוא בעלמא לייבוס ברישא דלא מסקי
אדעתייהו טעמא דלמא אדמייבוס
חד מייט ערך שאין זה טעם ידוע
ועוד אר"י דיש לפרש צענין אחר
ולימא ליה דלמא קדים וחלץ לראשונה
ברישא ואפי' חלץ כבר מעצמו לשניה
אסרינן ראשונה ליבוס דלמא אחי
למישרי בעלמא שניה נמי כשקדם
וחלץ לראשונה אבל במיתת שניה
לא שייך למיגזר כי האי גוונא ומשני
ולא מתייבמות קתני דליכא דין יבוס
כלל אפילו מתה שניה ופריך ולימא
ליה גזירה שמה ימות ולהכי אסרה
מתני' אפילו מתה שניה דאי שריא
לייבוס צפני יבוסים אחר מיתת שניה
יצא להמיר צלל מיתה אבל ר' יוחנן
לא איירי אלף ציבס אחד דציבס
אחד לא אחי להמיר צלל מיתה דלס
כן היה מצטל מיד מנלות יבוסין אבל
צפני יבוסין דלמא מוצטל מיד אלף
דגזירה שמה ימות ארדן יבוס לטעות
ולייבוס וחזר בו ר"י מפירוש זה דציבס
א' נמי קתני צמתני ולא מתייבמות
דמשמע דליכא דין יבוס כלל ואפי'
מתה שניה דקתני לקמן ג' אחין ב'
מהן נשואין צ' אחיות ומתו הנשואין
את האחיות ור"י חלו חוללות ולא
מתייבמות: **וְרִיבְיָא** א"ה ר"א
היא. היינו ר' אלעזר דהולקן (לקמן דף
מא. ועס) דתני גבי שומרת יבס
שקידש אחיו את אחותה מתה יבמתו
מותר באשתו מתה אשתו אותה יבמה
חוללת ולא מתייבמת ובקונטרס פי'
דהיינו ר"א בפרק צ"ש (לקמן דף קט.
ועס) דמנן המגדל את אשתו והחזירה

מותרת לייבוס ור' אלעזר אוקר: **א** סתם לין בר' יוסי הגלילי.
לר' יוחנן הוא דמסקינן הכי אבל רב חסדא מוקי מתייבוס לשבועת
העדות (שבושבות נב. ועס) דכפרו שניהם צבת אחת כר' יוסי הגלילי ור'
יוחנן מסקי התם אפי' תימא רבנן והיינו לנעמיה דהכא וצפ"ק דעירובין
(דף ה: ד"ה ועס) פירשתי דקיימא לן דבידי אדם אפשר לנמסר
ובידי שמים נמי משמע לרצח דאית ליה פרק צמרא דצבורות (דף
ס: ועס) דאפשר לנמסר גבי יאלו שנים בעשירי וצפ"ק בהמה המקשה
(חולין ע. ועס) גבי צעיל אס הלכו בצברים אחר הרוב דמוקי ליה
שילא חזיו צרוב אבר ולי אמרת דא"ל לנמסר מאי קמייבעיה ליה
דמנה נפשו עתון קבורה דשמה יאל רובו ואין להאריך כי שם
הארכתי: **הך דאין חמותו ברישא.** וא"ת מ"מ תקשה לרב דשרי
אפילו שניה וי"ל דרב אית ליה אין זיקה ולא מיתסקר אלף משום
ציטול מנזת יבוסין וגורין דלמא מייבוס ארדן ברישא: **ה** **רבי אריעור**
אומר ב"ש אומרים יקיימו. וא"ת וכי טעמא דצ"ש אמת לאשמועינן
דכתי פריך בפרק רבי אלעזר דמילה (שנת דף קנה). וי"ל דלויטרין
הכל לאפקי מברייתא דאבא שאול דאמר קל היה להם לנ"ב דצבר זה:
אל

חוללות לנפלה. משמע כלומר אין כאן תקנה אחרת: ה"ג ולימא
ליה גזירה דלמא קדים וחלץ לראשונה ברישא. אי אמרת להו
חלוזו לשניה יבמות ראשונה גזירה דלמא קדים חד וחלץ לראשונה
ואתי לייבומי ארדן שניה דצברי מה איכפת זין וזו אלב דיעבד

לכתחלה קתני *ולימא ליה גזירה דלמא
קדים וחלץ לראשונה ברישא ולא מתייבמות
קתני דליכא דין יבוס הכא כלל ולימא ליה
גזירה שמא ימות (ה) ואסור לבטל מצות יבוסין
ר' יוחנן למיתה לא חייש ולימא ליה רבי
(ה) אלעזר היא (ה) דאמר כיון שעמדה עליו שעה
אחת באיסור נאסרה עליו עולמית מדיספא
ר' אלעזר רישא לאו רבי אלעזר ונימא (ה) להו
דנפול בבת אחת ורבי יוסי הגלילי היא
(ה) דאמר אפשר לצמצם לא סתם לן תנא כר'
יוסי הגלילי ולימא ליה דלא ידעינן הי נפול
ברישא או הכי היינו דקתני קדמו וכנסו
יוציאו בשלמא (ה) ראשונה אמרינן ליה מאן
שריא לך אלא שניה אמר הבראי שניה
ייבם אלא ראשונה מייבם היינו דקאמר ליה
אחיות אינו יודע מי שנאן: תנן (ה) היתה אחת
מוהן אסורה על האחד איסור ערוה אסור בה
ומותר באחותה והשני אסור בשתייהן ס"ד
דנפלה חמותו תחלה ואמאי ליקו חתן
לייבם הך דאינה חמותו ברישא ותהוי
חמותו לגבי אידך כיבמה שהותרה ונאסרה
וחזרה והותרה תחזור להיתרה הראשון: א"ר
פפא כגון דנפלה הך דאינה חמותו ברישא:
ר"א אומר בש"א וכו': תניא ר"א אומר
ב"ש אומרים יקיימו ובה"א יוציאו רש"א
יקיימו אבא שאול אומר קל היה להם לנ"ב
דבבר זה שבית שמאי אומרים יוציאו ובה"א
יקיימו ר"ש כמאן אי כב"ש היינו ר"א אי
כב"ה היינו אבא שאול (ה) ה"ק לא נחלקו ב"ש
וב"ה בדבר זה: היתה אחת מהם כו': הא
תנינא חדא זימנא (ה) אחותה כשהיא יבמתה
או חולצת או מתייבמת צריכא דאי אשמועינן
התם משום דליכא למיגזר משום שני אבל
הכא דאיכא למיגזר משום שני אימא לא
ואי אשמועינן הכא משום דאיכא שני דקא
מוכח אבל התם דליכא שני אימא לא
צריכא: איסור מצוה כו': הא נמי תנינא
איסור

אני יודע מי שנאן. ללא מצי לתרזי כשמעמיה כלל: איסור ערוה.
כגון חמותו או ערוה אחרת: דנפלה חמותו ברישא. (ה) וזו שאסרה
את האחרת נפלה מתלה. והאי דנקט חמותו חדא מעריות נקט
וניחא למינקטיה מילתא דשכיחא ושאר עריות טריחא מילתא
לאשכוחי: אמאי. שני אסור צמתייהן ליקו חתן של ראשונה ולייבוס
לשניה דאניו חמותו ואינה אחות זקוקה ומיהו חמותו לגבי
ארדן אח יבמה שהותרה צשעת נפילה כו': כגון דנפלה הך
דאינה חמותו ברישא. ואי צמייבוס לה הארדן ברישא פיישא שנייה
שנאסרה משעת נפילתה (ה) [הוין] הלכך מו לא מהיה לה היתר: קל
היה לנן לנ"ב. כלומר צ"ה לקולא אמרי: ר"ש נאמן. אליב
דמאן: אי. אמת למימר צית שמאי אומרים יקיימו היינו ר"א:
ואי אצ"ב. קא מסהיד היינו אבא שאול והא ליכא למימר
דטעמא דנפשיה קאמר ללאו צר פלוגתייהו דבית שמאי וצית
הלל הוא: סינא חדא זימנא. צפרק כיצד אחותה של ערוה
כשהיא יבמתה או חוללת כו' והיינו נמי אסור צה ומוותר באחותה:
הספ. הוא דליכא אלף חד אחת לקמן וליכא למיגזר מידי אבל
הכא דליכא למיגזר דלמא אמת שני לייבומי (ה) כחיו וקא פגע
באחות וקוקמו דקמי ידיה הוה רמינן מרוויבו אימא אפילו האי
דמולל מייבוס האי (ה) כחיו איכא הכירא דאחות וקוקמו אסורה והאי דייבוס האי משום טעמא דערוה לא רמיא קמיה ולא
אתי למישרי אחות וקוקמו בעלמא: אל הספ. דליכא אלף חד אח יבמה לא ליבוס שום חששא והא לא חיישין שאם נמיר כאן לייבוס

(א) [נעל ית. ושי"ן].
(ב) לקמן מהל' א. ליה
יע"ז, (ד) נעל ית. צבורות
ט. ית. [שבושבות נב].
(ג) נעל ית. (ו) [מספחת
פ"ה]. (ז) שעת מז. קלה.
טובה טו. צ"ק ג' ד' ג'
(ח) נעל ית. (ט) [נעל ית.].
(י) [נדפדפי אחי]. (יא) [וין
שאסרה על האחד נפלה
נעל ית. רש"י]. (יב) [רש"י].
(יג) ס"א צמתי. (יד) ס"א
כחתי. (טו) ל"ה היבמה,
(טז) [נ"ש סיבוע וע"ע מוס'
שם פ: סוף ד"ה אפ"ה].
(יז) [שיך נעל צמתי כו.].

הגרות הב"ח

(א) גבי ר' אלעזר הוא
נעל ית וכן צלל הערוה:
(ב) שם צמתיא דאשון
אמרינן ליה מאן שריא לך
אלף שני אמר:

תוספות ישנים

דנפלה הך דאניו
חמותו ברישא. פ"ה
ללא דוקא פ"ה חמותו
ה"ה ערוה אחרת. אי
פי' ה"ר ריב"ן דנקט
חמותו משום דתמוסו
הוא ערוה ראשונה
לגבי כלל דרבי מייבוס
דמאסרה ליה חמות
לה כדקאמר לקמן (כח).
רב [היה] מתרגם
מתמוסו וארץ:

תוס' הר מקמאי

הדר אקשין לר"י מהא
דחנן היתה אחת מתוך
אסורה עליו אסור ערוה
אסור בה ומותר באחותה
והשני [אסור] בשתייהן
ק"ד דנפול חמות ברישא
ואמאי ליקום חתן ולייבם
הך דאניו חמותו ותהוי
חמות לייבם אידך כיבמה
שהותרה ונאסרה חזרה
והותרה תחזור להיתרה
הראשון אמר רב פפא כגון
שנפל הך דאניו חמות
תחלה כן היא הצעת
הגמרא. וה"ר אלפס כתב
משנתנו כפשוטו. ר"י
דק"ל כותיה אמר זו
אינה משנה וסיפא נמי
דקא' השני אסור ברישא
אוקדתי רב פפא אליבא
דריב"ן כגון דנפל הך דאניו
חמות תחילה והוא ד"ל לא
כתב דרבי רב פפא והוא
דבר תימא נשוב ונאמר
כי דברי הרב ברורים
ונכונים וכולה מתני' הלה
היא והא דתנינן הלה
מתייבמת משום גורה
דלמא קדים וחלץ ברישא
הראשונה כדאמרן בהאי
פירקא גבי (תוקת) (ה)
יבוסין דגורין מייבם והדר
חלץ דלמא חלץ והדר
מייבם הכא נמי לא שני.
ואע"ז בדפרק כיצד אמר
אקדש א' משתי אחיות
ואינו יודע איהו חתן
קדש דוקא חתן והדר
יבומי אבל יבומי הדר
מחלץ לא ולא גורין
דלמא עבדי הא אטו הא
שאני התם דספק הוא
דאם קדמו וכנסו
אין מוציאין אותה היה
אבל הכא דודאי אחות
וקוקמו הוא גורין הא
אטו הא ואע"ז דלר"י
שנינו ולא מתייבמות קתני
למימר דליכא דין יבוס
כלל. מיהו ר"י מודה
אפילו נפלה חמות ברישא
ובדין הוא דליקום חתן ולייבם הא
דאניו חמות אלא גורין דלמא

(א) אולי צ"ל ומה דקשה עליה פ"ד כד דלמא כגון דנפלה וכו'. (ב) צ"ל מדקמיא אסור צמתייהן משמע דהוא אסור שוה ומשוייה וכו'. (ג) צ"ל מדקמיא אסור צמתייהן משמע דהוא אסור שוה ומשוייה וכו'. (ד) אולי צ"ל ומה דקשה עליה פ"ד כד דלמא כגון דנפלה וכו'.